

Årsmelding

2014

STATENS NATURSKADEFOND

Innhold

MELDING FRA
STYRET FOR 2014 / 3

STYRET FOR STATENS
NATURSKADEFOND / 5

ANKENEMNDA
FOR STATENS
NATURSKADEFOND / 6

REGNSKAP / 7

DEN NORSKE MODELLEN
FOR DEKNING AV
NATURSKADER / 8

BEHANDLING AV EN
NATURSKADESAK / 10

HVA HENDTE
I 2014 / 11

ERSTATNINGSSAKER
– STATISTIKK / 12

KLAGESAKER
I ANKENEMNDA / 14

Melding fra styret for 2014

I 2014 har styret holdt seks styremøter, og det har blitt behandlet 2114 erstatningssaker. Til sammen ble det tilkjent erstatning for 176,6 millioner kroner i naturskadeerstatninger fra Statens naturskadefond. Dette er mindre enn i 2013, men fremdeles over gjennomsnittet i et normalår.

Statistikk fra årene 2011 til 2014 viser at det har vært mange naturskadehendelser og store utbetalinger fra naturskadefondet. Situasjonen har vært krevende for alle berørte, spesielt for de som har vært utsatt for gjentatte naturskadehendelser. Mange lokalsamfunn som ble rammet av flom i 2011, ble igjen berørt i 2013, og til dels i 2014. Dette er naturlig nok en stor utfordring, både for berørte personer og grunneiere, involverte aktører og samfunnet som helhet.

4. – 7. juni reiste styret på en befaringsreise til Spania, for å lære mer om den spanske naturskadeordningen. I Madrid besøkte vi Consorcio de Compensación de Seguros, som forvalter den spanske offentlige naturskadeordningen. Representanter for Ankenemnda og Norsk Naturskadepool var invitert med på den fire dager lange reisen. I samarbeid med det spanske naturskadefondet var det lagt opp til et omfattende program som ga innsikt i andre måter å løse de voksende naturskadeutfordringene på. Spesielt var vi interessert i å lære mer om spanjolenes løsninger for både finansiering, fagsystemer, risikovurderinger og taksering av naturskader. Vi besøkte også byen Leon, hvor vi fikk et innblikk i flomsikringsprosjektene nord i landet, i tilknytning til elva Órbigo. Prosjektet berører lokalsamfunnene på mange vis, og har lagt stor vekt på å oppnå støtte og tilslutning til de nødvendige tiltakene. Det var interessant å se den spanske tilnæringsmåten til flomsikring. Miljøhensyn står sentralt i spanske myndigheters bestrebelser med å sikre eiendom og folk mot de brutale flommene Nord-Spania har opplevd det siste tiåret.

16. juni 2014 ble ny naturskadeerstatningslov vedtatt. For saksbehandling og administrasjon etter den nye loven, må det utvikles nytt IT-system og ny organisering av forvaltningen, for å sikre at sakene blir behandlet på en effektiv og korrekt måte. Sekretariatet startet opp dette arbeidet i 2014, og vil fortsette helt frem mot implementeringen av den nye loven 1.1.2017.

Mange lokalsamfunn som ble rammet av flom i 2011, ble igjen berørt i 2013, og til dels i 2014

BROR YNGVE RAHM
Styreleder
Statens naturskadefond

**MELDING FRA STYRET
FOR 2014**

Det årlige kontaktmøtet med Landbruks- og matdepartementet (LMD) er en viktig arena for direkte kommunikasjon med overordnet myndighet. Møtene i Kontaktutvalget med Norsk Naturskadepools organer er viktige og nyttige for erfaringsutveksling om utfordringer som er felles for privat naturskadeforsikring og den statlige ordningen.

Som styreleder vil jeg takke for et godt samarbeid med engasjerte medlemmer og varamedlemmer i styret.

På vegne av styret vil jeg også få takke administrasjonen for godt utført arbeid og et fint samarbeid i 2014.

Oslo, 13. mars 2015

BROR YNGVE RAHM

Styreleder

Statens naturskadefond

**Som styreleder
vil jeg takke for
et godt samarbeid
med engasjerte
medlemmer og
varamedlemmer
i styret.**

Styret for Statens natur- skadefond

Styret for Statens naturskadefond er vedtaksmyndighet i erstatningssaker etter lov om sikring mot og erstatning for naturskader (heretter; naturskadeloven). Fondsstyret avgjør også søknader om midler til Forsknings- og utredningsprosjekt (FoU-midler).

Styret for Statens naturskadefond er et forvaltningsorgan direkte underlagt Landbruks- og matdepartementet. Styret har fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Styret blir oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet for fem år. Funksjonstiden til det sittende styret er fra den 01.01.2011 til den 31.12.2015.

Styret har seks ordinære møter i året og drar normalt på én befaringsreise i året.

Styret

BROR YNGVE RAHM
Styreleder

ARNE BERGLAND
Nestleder

ÅSE EGELAND
Styremedlem

KRISTIN MARIE SØRHEIM
Styremedlem

PER ARNE SKJEFLO
Styremedlem

Personlige varamedlemmer

Andreas Kjær
Laila Bjerke
Johan J. Jülke
Tora Husan
Turid Mette Nilsen

Styret har seks
ordinære møter
i året.

Ankenemnda for Statens naturskadefond

Ankenemnda for Statens naturskadefond behandler klager over vedtak i erstatningssaker etter naturskade-loven fra styret for Statens naturskadefond.

Videre kan forsikringsselskap og forsikringstakere be Ankenemnda ta stilling til om en skade skyldes en erstatningsbetingende skadeårsak, og/eller om vilkårene for hel eller delvis avkortning av erstatningen etter denne loven er til stede i naturskadeforsikringssaker.

Ankenemnda består av fem medlemmer med personlige varamedlemmer. Ankenemnda blir oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet for fem år. Funksjonstiden til den sittende Ankenemnda er fra den 01.01.2011 til den 31.12.2015.

Ankenemnda

MARTE REIER
Leder

ANN GUNN EDVARDSEN
Nestleder

AAGE STENRØD
Medlem

HALLVARD BERG
Medlem

STEINAR TVEITNES
Medlem

Personlige varamedlemmer

Marit Eriksson
Bjørn Hovstad
Ole Øyvind Moen
Roar Øvre
Jan Landvik

LANDBRUKSDIREKTORATET

Landbruksdirektoratet er sekretariat for styret for Statens naturskadefond og Ankenemnda. Sekretariatet forbereder saker for disse organene. Sekretariatet har også fått fullmakt fra fondsstyret til selv å utføre visse oppgaver for dem.

Dette innebærer blant annet vedtaksmyndighet i saker med takst under 200 000 kroner og å være fondsstyrets prosessfullmektig ved overskjønn for tingrettene.

**Ankenemnda
har fire møter
i året.**

Regnskap 2014

Erstatning

Kapittel 1148 Post 71	
Bevilgning 2014	
FOU	226 750 000
Taksering	2 000 000
	10 000 000
	238 750 000

Utbetalt 2014	
Ekstrahjelp	1 186 623
Erstatninger	215 806 321
Takst	7 595 992
FOU-midler	860 804
	225 449 740

Ansvar	
Overført fra 2013	161 390 344
Nye tilsagn 2014	176 582 403
	337 972 747

Redusert ansvar i 2014	
Erstatningsutbetalinger	215 806 321
Forelda saker (3 års frist)	3 308 947
	219 115 268

Ansvar pr. 31.12.14	118 857 479
----------------------------	--------------------

BROR YNGVE RAHM

ARNE BERGLAND

ÅSE EGELAND

KRISTIN SØRHEIM

PER ARNE SKJEFLO

Den norske modellen for dekning av naturskader

I Norge har vi en kombinasjonsløsning for dekning av naturskader. Det betyr at en skal kunne få dekket en slik skade enten gjennom:

1. En alminnelig forsikring.
2. Den statlige erstatningsordningen.

Naturskadedekning gjennom boligforsikringen

I Norge er alle objekt som er brannforsikret automatisk forsikret mot naturskade. Det betyr at så lenge et objekt kan brannforsikres, så kan objektet også forsikres mot naturskade. Dette følger av naturskadedeforsikringsloven. Skade på slike objekt meldes til forsikring. Egenandelen ved naturskadedekning gjennom forsikring er 8000 kroner.

Dekning gjennom forsikring forutsetter selvsagt at det var tegnet forsikring før skaden inntraff. Men det er muligheten for å tegne slik forsikring som markerer grensen mot rett til dekning gjennom den statlige naturskadeerstatningsordningen.

Naturskadedekningen inngår som en del av brannforsikring på bygninger. I tillegg til selve bygningsmassen omfatter en slik forsikring også skade på løse og for bolig- og fritidshus også skade på hage, hageanlegg og gårdsplass oppad begrenset til 5 dekar, inkludert den delen av tilførselsvei som ligger innenfor hage, hageanlegg og gårdsplass.

Det finnes også et generelt forsikringstilbud for stormskader på skog.

Den statlige erstatningsordningen

Statens naturskadefond dekker skade på objekt som det ikke er mulig å forsikre mot naturskade gjennom en alminnelig forsikringsordning. Praktiske eksempler på slike objekt er jordbruksareal, moloer og private veier (unntatt tilførselsvei som ligger innenfor hage, hageanlegg og gårdsplass).

Naturskade må meldes til lensmannen, namsfogden eller en politistasjon med sivile rettspleieoppgaver innen tre måneder. Skader som er meldt senere kan likevel godtas på gitte vilkår.

Naturskade må meldes til lensmannen, namsfogden eller en politistasjon med sivile rettspleieoppgaver innen tre måneder.

Odda etter flommen høsten 2014.

Den videre gangen i saken etter at en skade er meldt, er at skaden som hovedregel blir taksert ved lensmannsskjønn. I noen tilfeller kan skadelidtes egenoppgave være tilstrekkelig, slik at det ikke er behov for lensmannsskjønn. I utgangspunktet er det kostnadene ved å gjenopprette det skadde objektet som takseres. Dersom dette ikke er mulig, eller om det er for dyrt i forhold til nytten av tiltaket, er det verdiforringelsen som skal takseres.

Når det foreligger en rettskraftig takst, starter fondsstyrets behandling av saken. Fondsstyret avgjør om skadelidte har krav på erstatning, og gir en eventuell erstatning på grunnlag av takst eller egenoppgave, etter reglene i naturskade-loven og tilhørende forskrift.

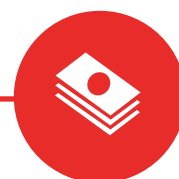
Ved den statlige ordningen er det en egenandel på 10 000 kroner. Etter at egenandelen og eventuelle avkortninger er trukket fra taksten, får en beregningsgrunnlaget. Skaden blir erstattet med 85 prosent av beregningsgrunnlaget.

Den statlige naturskadeerstatningen finansieres ved årlige bevilgninger over statsbudsjettet.

Ved den statlige ordningen er det en egenandel på 10 000 kroner. Skaden blir erstattet med 85 prosent av beregningsgrunnlaget.

Behandling av en naturskadesak

1

Skade oppstår

Meldes til lensmann/namsfogd innen 3 måneder

2

Første behandling – taksering

Kostnadene ved å reparere skaden fastsettes normalt ved lensmannsskjønn. I noen tilfeller kan skadelidtes egenoppgave godtas.

Dersom en er misfornøyd med lensmannsskjønnet kan en kreve ny taksering av skaden ved å begjære overskjønn for tingretten. Fristen for å gjøre dette er 1 måned regnet fra da en mottok lensmannsskjønnet.

Overskjønn ved tingretten

3

Andre behandling – erstatningsspørsmålet avgjøres

Når taksten er endelig, det vil si når fristen for å klage på skjønnet er ute, starter styret for Statens naturskadefond sin behandling av saken.

Fondsstyret avgjør om skadelidte har krav på naturskadeerstatning og fastsetter en eventuell erstatning på grunnlag av taksten. Fondsstyret har møter seks ganger i året.

4

Utbedring av skade

Skaden må utbedres innen 3 år. Melding om utført reparasjon sendes lensmannen.

5

Utbetaling

Landbruksdirektoratet utbetaler erstatning på grunnlag av mottatt ferdigattest fra lensmannen.

Hva hendte i 2014

2014 ble et roligere naturskadeår enn 2013, men noen hendelser har utmerket seg. I oktober 2014 medførte store nedbørsmengder flom på Vestlandet. Odda, Flåm, Lærdal og Voss ble hardt rammet, med ødelagte veier og hus. Trysil opplevde vårflom i 2014, og 26. mai passerte vannstanden i Trysilelva merket for 100-årsflom.

Enkelte kommuner i Midt-Gudbrandsdal var også utsatt for flom denne våren. Mange av de samme kommunene var også berørt under flommen i 2013, og holdt fremdeles på med oppryddings- og sikringsarbeid når de igjen ble rammet i 2014. Dette er naturlig nok en stor påkjenning både for de som ble rammet, og for lokalsamfunnet. Heldigvis ble ikke flommen i 2014 like alvorlig som den året før, som var både mer omfattende og kostbar. I august ble Rogaland rammet av flom og jordskred. Kraftig lokal nedbør førte til flomsituasjoner i flere kommuner på kort tid. Det ble mange skader i blant annet Hå kommune.

De fleste av skadene etter høstflommen på Vestlandet ble dekket av forsikring. Skader som kommer inn under den statlige erstatningsordningen vil i all hovedsak komme til behandling for styret i 2015. Disse skadene inngår dermed ikke i statistikken for 2014.

Klimaendringer tilsier at vi får et våtere og varmere klima. En stor andel av erstatningssakene knyttes til flomskader. Ekstrem nedbør gir flom på nye steder, og til andre årstider enn hva som har vært vanlig tidligere. Slike flomskader øker også risikoen for skred og ras, som kan gi alvorlige materielle skader, og som er en trussel mot liv og helse.

Flåm: Oppryddingsarbeid etter flommen høsten 2014

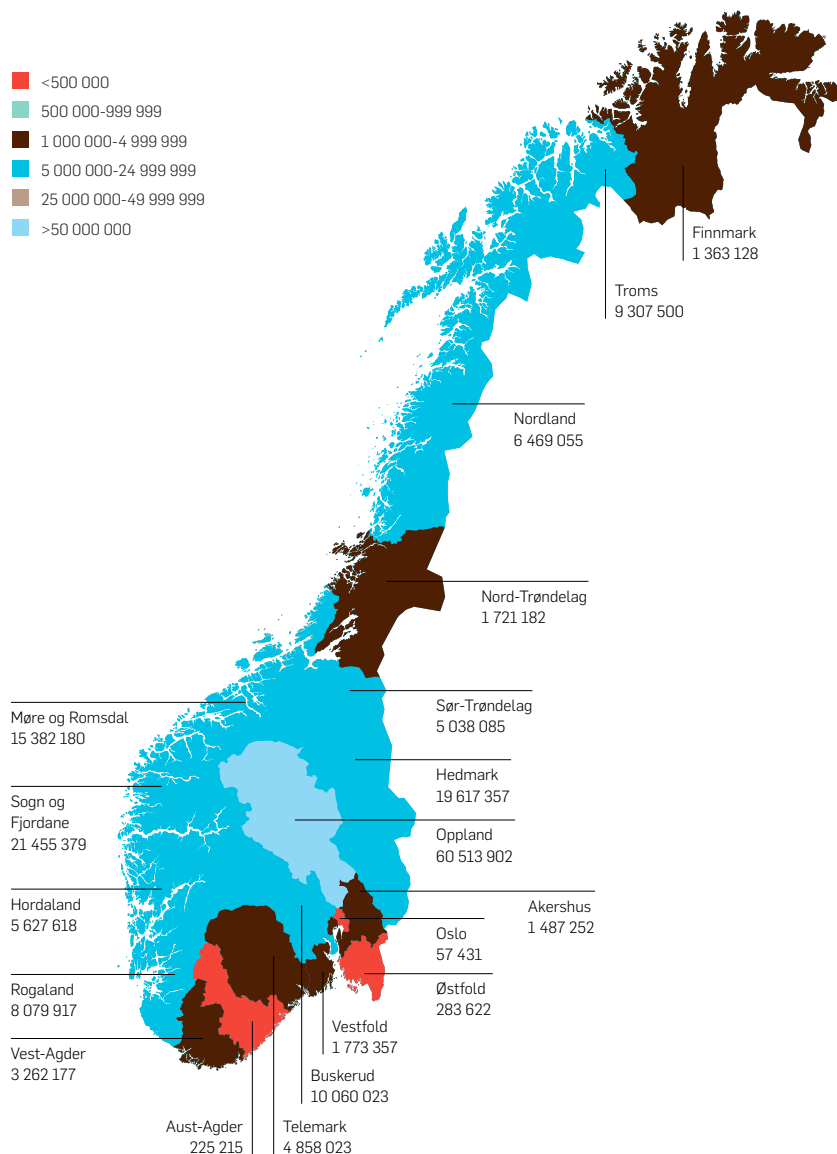

**Flom i 2014:
I mai var det flom i Trysil og i Gudbrandsdalen, i august var det flom i Rogaland, og i oktober ble Vestlandet hardt rammet av flom.**

Erstatnings- saker statistikk

ERSTATNING NATURSKADE

Fylkesvis fordeling, NOK

ERSTATNING FOR NATURSKADER SOM BLE BEHANDLET I 2014

I 2014 ble det fattet vedtak i 2114 erstatningssaker. Til sammen ble det tilkjent 176,6 millioner kroner i naturskadeerstatninger fra Statens naturskadeerstatningsfond. Både antall saker og tilkjent erstatning er høyere i 2014 enn gjennomsnittet for de siste 10 år, selv om det i både 2012 og 2013 var flere saker enn i 2014.

Blant hendelsene som satte sitt preg på 2014 var vårfloppen på Østlandet, hvor tidligere skadeutsatte kommuner igjen fryktet det verste.

Rogaland fikk en del skader som følger av flom og jordskred etter store nedbørsmengder tidlig høst 2014.

I oktober 2014 opplevde Vestlandet, med Odda, Flåm, Lærdal og Voss, en dramatisk flom som medførte store ødeleggelser.

I løpet av 2014 ble det tildelt erstatning til søkere fra samtlige fylker, unntatt Finnmark og Oslo. Flest skader ble registrert i Oppland fylke.

ERSTATNING FORDELT PÅ SKADEÅRSÅK I 2014

Flom var som i tidligere år, også i 2014 den skadeårsaken som forårsaket flest skader. Av de 176,6 millioner kroner som ble gitt i erstatning i 2014, forårsaket flom 73 prosent av den totale summen, noe som utgjorde 128 millioner kroner.

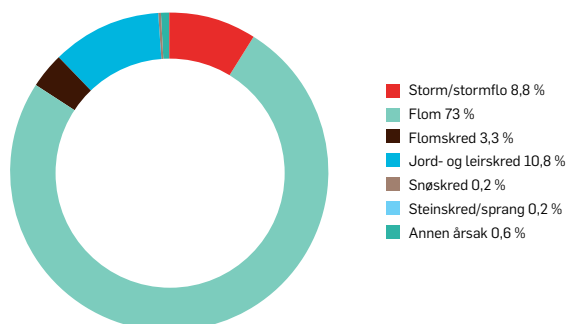
Jord- og leirskred forårsaket 10,8 prosent av alle skadene, som i sum utgjorde erstatning for 19,2 millioner kroner. Storm/stormflo forårsaket 8,8 prosent av alle skadene fra 2014, og erstatninger for 15,5 millioner kroner.

Erstatning fordelt på skadesak

Skadeårsak	Erstatning (kroner)
Storm/stormflo	15 492 036
Flom	128 351 076
Flomskred	9 951 429
Jord og leirskred	19 201 455
Snøskred	1 079 133
Steinskred/sprang	1 099 966
Annen årsak	1 407 308

ERSTATNING FORDELT PÅ SKADEÅRSÅK 2014

Prosent

**Flom utgjorde
73 prosent
av tilkjent
erstatning
i 2014.**

Klagesaker i Ankenemnda

Ankenemnda er klageinstans for Styret for Statens naturskadefonds avgjørelser. Ankenemnda er også klageinstans for avgjørelser tatt av forsikrings-selskapene i saker etter naturskadeforsikrings

Klager i saker etter naturskadeloven

I 2014 behandlet Ankenemnda 147 klager på avgjørelser fattet av fondsstyret. Klager fikk medhold i 11 av sakene, og delvis medhold i 5 saker.

Klagegrunn	Medhold	Ikke medhold	Delvis medhold	Avvist
Skadeårsak	6	112		
Merkostnader	1	1		1
Egenandel		2		
Forsikring		2	2	
Meldefrist	2	5	1	
Eierforhold	2	3		
Erstatningsutmåling		3		2
Klagefrist				
Avkorting				
Annet			2	
Totalt	11	128	5	3

Klager i saker etter naturskadeforsikringsloven

Ankenemnda behandlet 108 klager etter naturskadeforsikringsloven i 2014. Klager fikk medhold i 6 av sakene, og delvis medhold i 9 saker. 11 saker ble avvist da de var utenfor Ankenemndas kompetanse.

Klagegrunn	Medhold	Ikke medhold	Delvis medhold	Avvist
Skadeårsak	1	39	2	
Utenfor saksområdet				11
Skaden for sent meldt				
Avkorting		42	6	
Hageanlegg*	5	1	1	
Totalt	6	82	9	11

*Hvorvidt skaden er skjedd innenfor forsikringstakeren sin «hage, hageanlegg eller gårds plass oppad begrenset til 5 dekar», jf. naturskadeforsikringsloven § 1 første ledd første punktum. Delvis medhold betyr at Ankenemnda kom til at skaden var skjedd delvis innenfor forsikringstaker sin hage, hageanlegg eller gårds plass.

I 2014 behandlet Ankenemnda 147 klager etter naturskadeloven, og 108 klager etter naturskadeforsikringsloven.

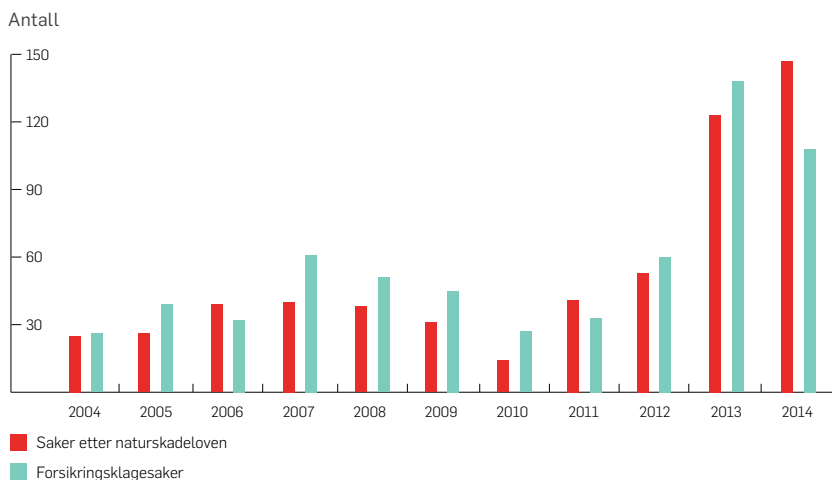

Skader i Odda etter flommen 2014.

Det er gjennomført overskjønn i 84 saker i 2014.

KLAGESAKER BEHANDLET I PERIODEN 2004-2014 ETTER NATURSKADELOVEN OG NATURSKADEFORSIKRINGSLOVEN

SAKER FOR DOMSTOLENE I 2014

Landbruksdirektoratet har som sekretariat for Statens naturskadefond som oppgave, etter fullmakt, å representere fondsstyret i domstolene.

Overskjønn – tingrettssaker.

Landbruksdirektoratet har på vegne av Statens naturskadefond gjennomført overskjønn i 84 saker i 2014.

Anke på overskjønn – lagmannsretts- og Høyesterettssaker.

Lagmannsretten har kun kompetanse til å opprettholde, «godkjenne», et overskjønn eller oppheve dette og returnere det til tingretten for ny behandling. Lagmannsretten skal ikke foreta et selvstendig skjønn i saken. Landbruksdirektoratet får bistand av Regjeringsadvokaten i saker for lagmannsrett og Høyesterett.

Det har i 2014 vært ført en sak for lagmannsretten som gjaldt anke på overskjønn.

Saker om gyldigheten av ankenemndas avgjørelser

Dersom klage til Ankenemnda for Statens naturskadefond ikke fører frem, har skadelidte mulighet til å gå til søksmål for domstolene. Landbruksdirektoratet får bistand av Regjeringsadvokaten i slike saker. Landbruksdirektoratet fungerer som partsrepresentant for naturskadefondet.

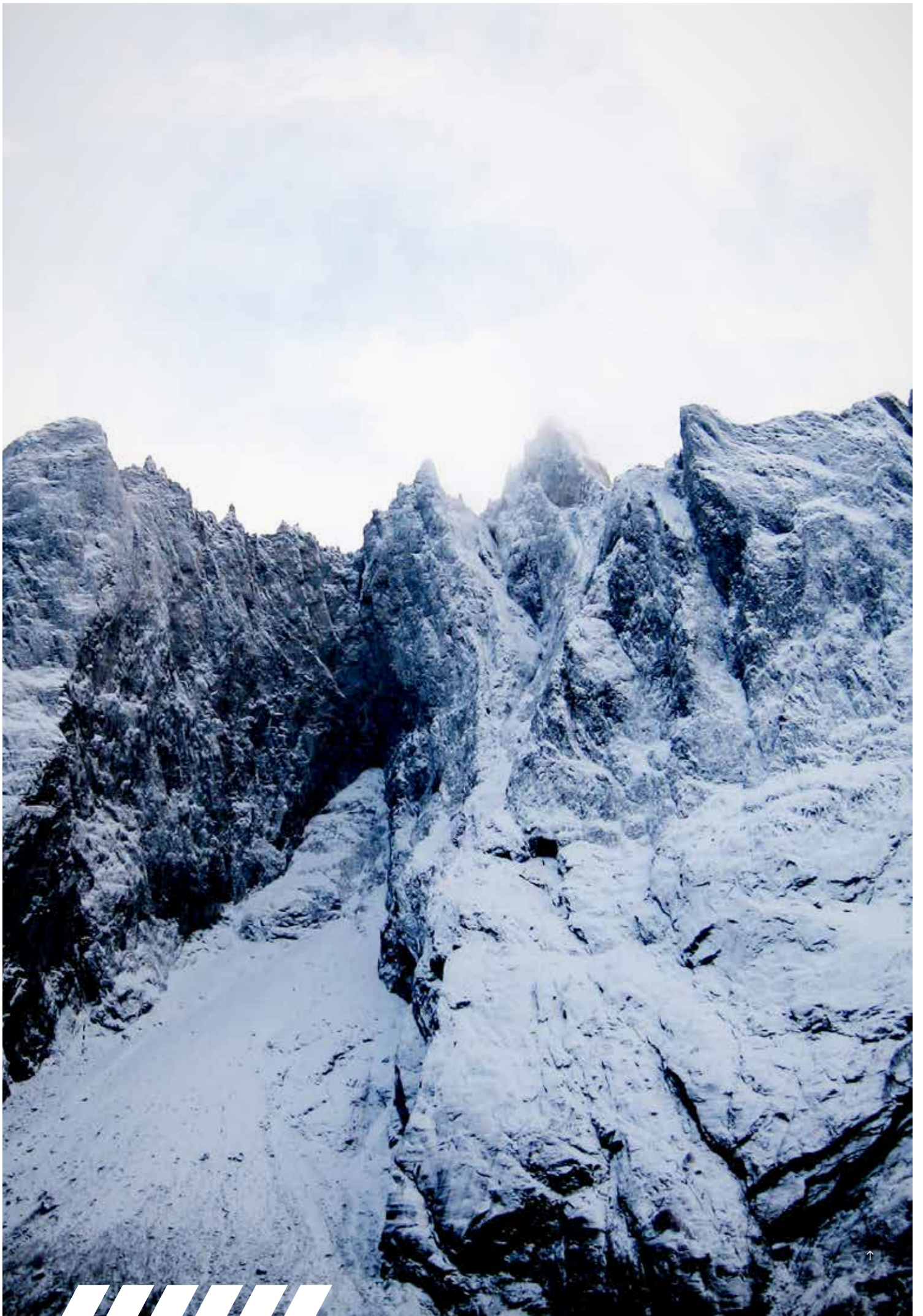
Det ble ført fem saker for lagmannsretten i 2014 som gjaldt gyldigheten av Ankenemndas vedtak.

Odda. Flommen høsten 2014 truet også industriområder.

**Det har i 2014
vært ført seks
saker for lag-
mannsretten.**

LANDBRUKSDIREKTORATET

OSLO /
Postboks 8140 Dep
0033 Oslo
Stortingsgt. 28
0161 Oslo
Telefon: 24 13 10 00
Telefaks: 24 13 10 05

ALTA /
Postboks 1104
9504 Alta
Markveien 14
9510 Alta
Telefon: 78 45 70 20
Telefaks: 78 45 70 49

www.landbruksdirektoratet.no

Foto: Landbruksdirektoratet
Bilde av det rasutsatte fjellpartiet ved «Mannen» i Rauma, tatt desember 2014.

Grafikkilde: Landbruksdirektoratet
Design: Itera

